U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **V. S. L.**, zast. Mgr. Jiřím Douskou, advokátem se sídlem 8. března 21/13, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2017, č. j. OAM-1020/ZA-ZA11-HA10-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 23. 10. 2017, č. j. 73 Az 1/2017 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Z předloženého správního spisu lze zjistit, že dne 30. 11. 2016 podal stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou doplnil písemným prohlášením ze dne 5. 12. 2016. Uvedl, že je vietnamské státní příslušnosti, bez náboženského i politického přesvědčení. Je zdráv, v ČR žije od roku 2009 (ve Vietnamu byl od té doby pouze jednou v r. 2016), má zde manželkou vietnamské státní příslušnosti, která má v ČR povolen dlouhodobý pobyt (do srpna 2018). Do Vietnamu se vrátit nechtějí z důvodu podnikání manželky a studia žalobce v ČR. Na návštěvu vlasti se vydali v r. 2016 po uzavření sňatku,

aby se vzájemně představili svým rodinám. Rodiče a sourozenci bydlí ve Vietnamu, kde mají dům.

[3] O mezinárodní ochranu žádá proto, že má v ČR manželku a chce zde dokončit své studium. Návratem do Vietnamu by ztratil hodně času a finančních prostředků, které by vynaložil na studium. V ČR měl povolen dlouhodobý pobyt, který si každoročně prodlužoval. Naposledy mu však povolení k pobytu nebylo prodlouženo. V žalobě v obecné rovině namítal zejména nedostatečně zjištěný skutkový stav, nedostatečné odůvodnění rozhodnutí žalovaného, porušení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu a porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod (dále jen „Úmluva“). V doplnění žaloby zaslaném soudu dne 9. 8. 2017 uplatnil porušení čl. 8 Úmluvy a nesprávné fungování systému Visapoint v zemi původu.

[4] Krajský soud k obecně vzneseným námitkám konstatoval, že ze správního spisu i odůvodnění napadeného rozhodnutí plyne, že správní orgán dostatečným způsobem zkoumal skutkový stav. Podstatné skutečnosti byly koneckonců zjištěny z výslechu samotného stěžovatele a jím předložených dokumentů (potvrzení o studiu, studijní plán, oddací list). Situace ve Vietnamu byla zjišťována zprávami mezinárodních institucí i Ministerstva zahraničních věcí.

[5] Stěžovatel žádné azylově relevantní důvody netvrdil, výslovně uvedl, že má problém s legalizováním svého pobytu na území ČR, které nechce opustit, neboť zde hodlá pokračovat ve studiu a žít společně se svou manželkou. V řízení nevyšlo najevo jakékoli hrozící nebezpečí nebo existence obav ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu. Krajský soud neshledal ani důvody zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, neboť žádné mimořádné okolnosti, které by byly důvodem pro možné udělení této formy mezinárodní ochrany, uvedeny nebyly. Snaha o společné soužití s partnerem, případně s nezletilým dítětem, jsou zcela jistě důvody pochopitelné, avšak nikoliv natolik závažné a naléhavé, aby bez přistoupení dalších okolností mohly být vnímány jako výjimečné, tedy zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu upravujícího udělení humanitárního azylu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, rozsudek NSS ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, či rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2004, č. j. 4 Azs 47/2003 - 52).

[6] Porušení čl. 8 Úmluvy, bylo uplatněno v rozporu s § 71 odst. 2 s. ř. s. po uplynutí lhůty k podání žaloby. Právo stěžovatele a jeho manželky na rodinný život navíc není popřeno, neboť jej mohou realizovat ve Vietnamu, jehož jsou oba státními příslušníky. Rovněž námitka nedobré funkčnosti systému Visapoint ve Vietnamu byla uplatněna opožděně (§ 71 odst. 2 s. ř. s.). I na tomto místě však lze zopakovat, že mezinárodní ochrana je specifickým způsobem legalizace pobytu, k níž lze přistoupit výhradně v mezích důvodů stanovených zákonem o azylu. Problematičnost fungování systému Visapoint ve Vietnamu sama o sobě nezakládá důvod k udělení azylu či doplňkové ochrany.

[7] S tvrzením, že se na svém Facebooku vyjadřoval k politické situaci ve Vietnamu, pročež by mu mohl hrozit postih ze strany vietnamských státních orgánů, přišel stěžovatel nově teprve při jednání soudu, neuplatnil je ani v žalobě, ani v řízení před žalovaným

správním orgánem. Takovýto postup je v rozporu s § 71 odst. 2 a 75 odst. 1 ve spojení s § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K tvrzení o svých vyjádřeních na facebookovém profilu navíc nenavrhl žádný důkaz a soud je považuje za účelové.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[9] Je přesvědčen, že situace, ve které se s manželkou ocitli, je natolik zásadní a intenzivní, že je třeba provést výklad právního řádu s ohledem na možnost udělení humanitárního azylu ve vztahu k ohrožení rodinného příslušníka a porušení čl. 8 Úmluvy. Tato otázka není judikaturou podrobně upravena, a proto má za to, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy.

[10] Napadený rozsudek považuje za nepřezkoumatelný, neboť jeho závěry jsou postaveny na nesprávném právním posouzení celé věci, a to z důvodu nedostatečného se vypořádání s žalobními tvrzeními. Důkazy, na základě kterých bylo rozhodováno, byly v rozhodné době neúplné a stěžovatel tak dovozuje porušení povinnosti uložené žalovanému § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění účinném pro pojednávanou věc (dále jen „správní řád“).

[11] Napadeným rozsudkem je mu upřeno právo na soukromý a rodinný život. V zemi původu by se ocitl bez finančních prostředků a bez rodinného zázemí. V ČR má naopak stabilní rodinné zázemí, díky kterému má zajištěné bydlení a finanční příjem. Dne 17. června 2015 získal na Fakultě strojní Technické univerzity v Liberci vysokoškolský titul „inženýr“ v oboru Konstrukce strojů a zařízení. Své další studium by i proto rád dokončil v ČR. V zemi původu nejsou pro studium tak dobré podmínky, a proto by jej nemusel bez své viny dokončit.

[12] Domnívá se, že za těchto okolností mu měl být udělen humanitární azyl. Nesouhlasí se závěrem, že neuvedl žádné mimořádné okolnosti. Namítal jak porušení čl. 8 Úmluvy, tak nedobrou funkčnost systému Visapoint a uvedl, že se na svém facebookovém profilu vyjadřoval k politické situaci ve Vietnamu. Tyto námitky nebyly opožděné, neboť byly upřesněním včas uplatněných žalobních bodů, kterými se měl krajský soud v odůvodnění rozsudku zabývat.

[13] Tímto nepřípustným formalismem došlo ze strany krajského soudu k porušení čl. 4 Listiny základních práv a svobod a následně i k nepřípustnému zásahu do práva na soudní ochranu proti rozhodnutí orgánu veřejné správy (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Minimálně porušením čl. 8 Úmluvy se soud měl zabývat z hlediska zásady *iura novit curia*, bez ohledu na to, zda stěžovatel takovou námitku uplatnil.

[14] Konstatování soudu, že situace ve Vietnamu byla zjišťována zprávami mezinárodních institucí a stanoviskem Ministerstva zahraničních věcí, je nepřezkoumatelné. Není patrno na základě jakých zpráv a jakých konkrétních důkazů k takovému závěru soud dospěl. Krajský soud se vůbec nezabýval obavou stěžovatele z

pronásledování jeho osoby z důvodu politického přesvědčení, případně jeho nuceného návratu do země původu.

[15] Nad rámec shora uvedeného žádá soud, aby při posouzení kasační stížnosti vzal v úvahu skutečnost, že stěžovatel a jeho manželka očekávají v lednu 2018 narození dítěte, čímž vyvstane o to větší potřeba, aby nebyl odloučen od své rodiny a navíc mohl řádně dokončit započaté studium. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na obsah správního spisu, na vydané správní rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany a kasační stížností napadený rozsudek. Kasační námitky se v podstatě shodují s žalobními námitkami, a proto odkazuje na vyjádření k žalobě.

[17] Námitky týkající se naplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu byly uvedeny poprvé až v kasační stížnosti. Krajský soud se věcně vypořádal i s námitkami uplatněnými až při ústním jednání. Kasační stížnost považuje za nepřijatelnou, neboť ustálená judikatura dostatečně jasně vymezuje, že za humanitární důvody nelze považovat realizaci rodinného života cizinců na území České republiky, tedy legalizovat cestou humanitárního azylu pobyt na území ČR.

[18] V replice stěžovatel polemizuje se závěrem žalovaného o nepřijatelnosti kasační stížnosti a sděluje, že se mu dne 1. 2. 2018 v České Lípě narodilo dítě a žádá soud o důsledné posouzení jeho situace z hlediska možnosti udělení humanitárního azylu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[20] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[21] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše uvedeným usnesením prvního senátu. Dle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto Nejvyšší správní soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[22] Nejprve se soud zabýval otázkou nesprávně zjištěného skutkového stavu a s tím související nepřezkoumatelností žalobou napadeného rozhodnutí. Pokud by totiž krajský soud přezkoumal rozhodnutí správního orgánu, které nebylo přezkoumání vůbec

způsobilé, zatížil by vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91).

[23] Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu (správního orgánu) je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námitky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[24] Veškerá výše uvedená kritéria obě napadená rozhodnutí splňují. Jedná se o srozumitelná rozhodnutí opřená o vyčerpávající odůvodnění, ze kterých je zcela zřejmé, proč krajský soud i žalovaný rozhodli tak, jak je uvedeno ve výroku obou rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku nezpůsobuje ani obecný odkaz soudu na soulad rozhodnutí žalovaného s mezinárodními zprávami o zemi původu. Stěžovatel žádné konkrétní azylově relevantní důvody ve vztahu k zemi původu nenamítal a bezpečnostní situace v zemi původu nebyla ani předmětem sporu před krajským soudem. Z obsahu žaloby NSS ověřil, že námitky porušení čl. 8 Úmluvy a nefunkčnosti systému Visapoint ve Vietnamu stěžovatel uplatnil až v doplnění žaloby ze dne 9. 8. 2017. V závěrečném návrhu u jednání soudu dne 23. 10. 2017 pak uvedl, že „[s]*tav lidských práv ve Vietnamu není dobrý, o politice jsem se vyjadřoval na svém facebooku. V případě návratu do Vietnamu mám obavu z pronásledování.*“

[25] Námitky týkající se porušení čl. 8 Úmluvy a nefunkčnosti systému Visapoint byly uplatněny po zákonem stanovené lhůtě (§ 71 odst. 2 s. ř. s.), ačkoliv v jejich včasném uplatnění stěžovatelovi nic nebránilo. Krajský soud se jimi nebyl oprávněn věcně zabývat. S ohledem na skutečnost, že žádné z opožděných námitek nepřisvědčil, nemá toto pochybení vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Pokud jde o obecné, ničím nepodložené tvrzení v rámci závěrečného návrhu, považuje je soud z procesního hlediska za rozvedení včas uplatněného žalobního bodu o porušení § 12 zákona o azylu. Ztotožňuje se se závěrem krajského soudu, dle kterého jde o ryze účelové tvrzení. Pokud by skutečně tuto obavu stěžovatel pociťoval, pak by ji nepochybně zcela konkrétnějším a věrohodnějším způsobem uplatnil již v řízení před správními orgány.

[26] Námitky napadající neudělení humanitárního azylu nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, a jsou proto ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné. Žadatel o azyl musí uvést skutečnosti a důvody, pro které o azyl žádá, již ve správním řízení. Pokud nežádá o udělení humanitárního azylu v řízení před správním orgánem, resp. neuvede důvody hodné zvláštního zřetele, které by mohl vzít správní orgán v úvahu při rozhodování o udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, nemůže k jejich případnému uplatnění až v žalobě či v kasační stížnosti soud přihlížet.

[27] Důvodem, pro který stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu, je jednoznačně snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. O mezinárodní ochranu totiž požádal, až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43, vyslovil, že „[i]*nstitut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu) a*

obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu." K obdobným závěrům dospěl také v rozhodnutích ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 – 48; ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 – 53; nebo ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 – 69.

[28] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že řízení o udělení azylu v žádném případě nenahrazuje pobytové řízení cizinců a udělením azylu nelze obcházet jiné právní předpisy. Stěžovatel pobýval na území ČR téměř 7 let. O udělení mezinárodní ochrany však požádal až poté, kdy mu nebyl prodloužen pobyt, aniž by mu k takové žádosti svědčil azylově relevantní důvod. Jeho žádost považuje soud za ryze účelovou. Na výše uvedeném závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že se stěžovateli po podání kasační stížnosti narodilo na území ČR dítě.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[30] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2018

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu